
IVONA MARIĆ □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

Povijest čovječanstva obilježena je razvojem alata i tehnika, od jednostavnih kamenih alata i otkrića vatre pa sve do današnjega genetskog inženjeringa i umjetne inteligencije. Tehnička baština u muzejima svjedočanstvo je ključne uloge koju su tehnologija i znanost imale u razvoju ljudske civilizacije i modernog društva.

Prema Ivi Maroeviću, prije pojave tehničkih muzeja u vrijeme nakon znanstvene analitike prosvjetiteljstva, izumi, strojevi i instrumenti bili su dio komora rijetkosti. U Parizu se 1794. godine osniva Nacionalni konzervatorij za umjetnost i obrt (Conservatoire national des arts et métiers) kao „javno spremište strojeva, izuma i modela, alata, crteža, opisa i knjiga iz svih područja umjetnosti i obrta”.¹

U trećem izdanju Routledgeova *Priručnika o javnoj komunikaciji znanosti i tehnologija*², Bernard Schiele, pišući o muzejima znanosti i znanstvenim centrima za koje se koristi kraticom SMC (*science museums, science centres and discovery centres*), razdvaja povijest takvih muzejskih ustanova na četiri faze. Prva faza, prema Schieleu, počinje s 1857. godinom i osnutkom Muzeja znanosti u Londonu (London Science Museum), čija se zbirka sastojala od predmeta koji su ostali nakon Velike londonske izložbe iz 1851. godine. Glavno obilježje muzeja iz te faze, među koje se ubrajaju i Deutsches Museum u Münchenu, osnovan 1903., i Tehnički muzej u Beču iz 1918., jest izlaganje građe i fokus na povijesti tehnologije. Zbirka Nacionalnog konzervatorija originalno se sastojala od znanstvenih instrumenata i kasnije je obogaćena tehničkim predmetima poput satova, dok je raznolikiji londonski Muzej znanosti obuhvaćao tehničke, industrijske i umjetničke predmete.

Ti su muzeji više naglašavali tehnologiju nego znanost, što će se promijeniti u idućoj fazi, koju karakterizira prikazivanje suvremene znanosti i unapređenje znanja, prijelaz s muzeologije orijentirane na prošlost na onu usmjerenu na sadašnjost te na isticanje vrijednosti čiste znanosti. Ta druga faza počinje 1930-ih godina, a obilježena je osnivanjem Muzeja znanosti i industrije u Chicagu 1933. godine i Palače otkrića (Palais de la Découverte) u Parizu 1937. Kako bi se posjetitelji upoznali s temeljnim istraživanjima koja su rezultirala nanošću, u Palači su se svakodnevno reproducirali eksperimenti glavnih istraživanja.

Zanimljivo je napomenuti kako i čikaški Muzej znanosti i industrije, kao i Palača otkrića u Parizu te brojni drugi muzeji znanosti i tehnike, svoje postojanje duguju svjetskim izložbama i sajmovima. Muzej znanosti i industrije osnovan je za vrijeme svjetske izložbe *Stoljeće napretka* u Chicagu, a Palača za vrijeme izložbe *Umjetnost i tehnika u modernom životu*. Tim fenomenom bavi se knjiga *Behind the Exhibit: Displaying Science and Technology at World's Fairs and Museums in the Twentieth Century*, u čijem se uvodu ističe kako se pozitivni utjecaj svjetskih izložaba na moderne muzeje ogleda u njihovu dizajnu, korištenju filma i medija te u brizi o privlačenju publike.³ I Schiele potvrđuje kako su svjetske izložbe i sajmovi pomogli u stvaranju odnosa koje su muzeji znanosti i znanstveni centri (SMC ustanove) gradili sa svojim posjetiteljima povezujući se sa školama, kombinirajući obrazovanje i zabavu, nudeći vođene obilaske te dramatične i spektakularne prezentacije.

Za treću fazu povijesnog razvoja SMC ustanova ključna je bila pojava znanstvenih centara 1969. godine, odnosno otvaranje Exploratorijuma u San Franciscu, čiji je osnivač bio Frank Oppenheimer, brat i kolega fizičara Roberta Oppenheimera, te Znanstvenog centra u Ontariju. U toj fazi, naglašava Schiele, fokus je na posjetiteljima i interaktivnosti te na odbacivanju primata proizvodnje znanja u korist privlačenja znanja. Za razliku od ustanova iz prve i druge faze, koje su vezane za muzejski predmet, s izuzetkom Palače otkrića, za Exploratorium i Znanstveni centar u Ontariju predmet je samo podražaj (stimulans) namijenjen poticanju dijaloga sa stvarnošću koju treba otkriti. Izložbe usmjerene na posjetitelje bile su osmišljene da potaknu njihovo sudjelovanje umjesto pasivnog premještanja od jednoga do drugog izložaka.

Pišući 2015. o Tehničkome muzeju „Nikola Tesla” u broju *Vijesti muzealaca i konzervatora* posvećenome upravo toj ustanovi, Markita Franulić i Davor Fulanović naglašavaju kako je „bitna razlika između znanstvenog centra i tehničkog muzeja (muzeja znanosti i tehnologije) u tome što znanstveni centri ne prikupljaju, pohranjuju i izlažu izvorne – povijesne predmete iz područja znanosti i tehnike, nego im je osnovna svrha popularizacija znanosti postavljanjem različitih izložaba i ostalih programa uz pomoć pomagala, odnosno interaktivnih predmeta i uporabe suvremene multimedijске tehnologije”.⁴

1 Ivo Maroević, *Uvod u muzeologiju* (Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993.), 38.

2 Bernard Schiele, „Science museums and centres: Evolution and contemporary trends”, u: *Routledge Handbook of Public Communication of Science and Technology*, ur. Massimiliano Bucchi i Brian Trench (Oxon i New York: Routledge, 2021), 53-76.

3 Elena Canadelli, Laura Ronzon i Marco Beretta, „Introduction”, u: *Behind the Exhibit: Displaying Science and Technology at World's Fairs and Museums in the Twentieth Century*, ur. Elena Canadelli, Marco Beretta i Laura Ronzon (Washington, D.C.: Smithsonian Institution Scholarly Press, 2019), VII.

4 Markita Franulić i Davor Fulanović, „Tehnički muzej 'Nikola Tesla'”, *Vijesti muzealaca i konzervatora* (2015): 11.

5 Davor Fulanović, „Novi mediji za novo tisućljeće: godišnja konferencija CIMUSET-a u Parizu 2000.“, *Informatica Museologica* 31, br. 3/4 (2000): 123.

6 ICOM – International Council of Museums, „International Committee for Museums and Collections of Science and Technology“, <https://icom.museum/en/committee-international-committee-for-museums-and-collections-of-science-and-technology/> (pristupljeno 29. kolovoza 2025.).

7 Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, „Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za osnivanje i određivanje vrste muzeja, za njihov rad te za smještaj i čuvanje muzejske građe i muzejske dokumentacije“, 15. prosinca 2023., *Narodne novine* 150/2023, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_150_2165.html (pristupljeno 12. rujna 2025.).

8 Premda se *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj i Upisnik javnih i privatnih muzeja u Republici Hrvatskoj* vode pri Muzejskome dokumentacijskom centru, potonji je 2019. preuzet od Ministarstva kulture i medija (nekadašnji Očevnik muzeja, te muzeja galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba) i kao takav bilježi najosnovnije informacije o zakonski osnovanim muzejima, a njegovo vođenje regulirano je Pravilnikom o Upisniku javnih i privatnih muzeja u Republici Hrvatskoj (NN 16/2019). *Registar muzeja, galerija i zbirki u RH* kompleksna je baza podataka o hrvatskim muzejima s razrađenijom kategorizacijom muzeja i zbirki.

9 Kata Šutalo, „Uz 45. obljetnicu HPT muzeja – Muzej otvoren za javnost: kratka povijest muzeja ili zašto PTT muzej nije bio otvoren za javnost“, *Informatica Museologica* 29, br. 1/2 (1998): 83.

Izvrješćujući pak o godišnjoj konferenciji Međunarodnog odbora za muzeje i zbirke znanosti i tehnologije (CIMUSET-a), održanoj 2000. godine u Parizu, Fulanović se osvrće na žestoke rasprave o znanstvenim centrima: „Naime, kako znanstveno-tehnološki centri ne raspolažu zbirkama, odnosno obično ne prikupljaju, ne obrađuju i ne čuvaju izložke, nego muzeološkim pomagalicama objašnjavaju prirodne procese i tehnološke postupke na pristupačan i zabavan način, a ujedno su vrlo često profitabilne institucije, postavilo se pitanje njihove pripadnosti ICOM-ovoj organizaciji, odnosno muzejima uopće.“⁵

Schiele ističe kako se pojava znanstvenih centara može promatrati kao prilagodba muzejskog polja društvenoj situaciji i odgovor na želju za osobnom slobodom i zadovoljstvom.

I, naposljetku, za četvrtu se fazu kao bitna odrednica pojavljuje povezivanje znanosti i tehnologije s društvom. Početkom 1980-ih godina javnost više nije bila zadovoljna čistom znanostu odvojenom od društvene stvarnosti. Od muzeja se počinje očekivati da se bave kontroverznim temama, poput utjecaja tehnološke znanosti na društvo, i da informiraju posjetitelje kako bi oni mogli upućenije djelovati. Grad znanosti i industrije (Cité des Sciences et de l'Industrie), otvoren 1986. u Parizu, nije doživljavao kao znanstveni centar već je nudio znanstvene šetnje za koje se u vodiču za posjetitelje naglašavalo da su ulaganje društva u društvo, referirajući se na viziju društva i njegovih problema, kao i na način na koji se kolektivno upravlja zajedničkom budućnošću.

Međunarodna stručna udruženja muzeja znanosti i tehnike

Pri Međunarodnom savjetu za muzeje (ICOM-u) već je 1946. godine osnovan spomenuti Međunarodni odbor za muzeje i zbirke znanosti i tehnologije – CIMUSET (ICOM International Committee for Museums and Collections of Science and Technology).

CIMUSET, kako stoji na mrežnim stranicama organizacije, „nije posvećen samo tradicionalnim muzejima znanosti i tehnologije, koji se samo bave poviješću i zbirkama, već i suvremenim znanstvenim centrima, rađeci prvenstveno na popularizaciji i promicanju znanosti i tehnologije među djecom i mladima“.⁶

Odbor se sastaje svake godine, a Tehnički muzej „Nikola Tesla“ bio je domaćin i organizator godišnje konferencije CIMUSET-a održane 15. rujna 2003. u Zagrebu.

Prošle godine, u rujnu 2024., Odbor je održao 51. godišnju konferenciju u Tehničkom muzeju u Beču, s temom *Unutar digitalnog svijeta. Prilike i izazovi u muzejima znanosti*, a za studeni 2025. zakazana je konferencija u sklopu 27. Opće konferencije ICOM-a u Dubaiju, s temom *Budućnost muzeja znanosti: nove uloge, održivost i relevantnost u vremenu brzih promjena*, na kojoj će se raspravljati o tome kako se muzeji znanosti i tehnologije mogu snaći i napredovati u eri post-istine u kojoj dezinformacije i lažne informacije te pitanja poput

klimatskih promjena i umjetne inteligencije zahtijevaju inovativne i prilagodljive pristupe.

Na regionalnoj razini postoji Europska mreža znanstvenih centara i muzeja – ECSITE (European Network of Science Centres and Museums), koja je osnovana 1991. godine, te Srednjoeuropska unija tehničkih muzeja – MUT (Central European Union of Technical Museums). Tehnički muzej „Nikola Tesla“ bio je dva puta domaćin godišnje konferencije MUT-a, u prosincu 2004. te u listopadu 2017. godine.

Također, i centri znanosti i tehnologije imaju svoje Udruženje znanstvenih i tehnoloških centara – ASTC (Association of Science and Technology Centers).

Specijalizirani tehnički muzeji u Hrvatskoj

Prema aktualnom *Pravilniku o stručnim i tehničkim standardima za osnivanje i određivanje vrste muzeja, za njihov rad te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije* (NN 150/23)⁷, kao jedan od šest vrsta specijaliziranih muzeja navode se *muzeji znanosti i tehnike*. *Upisnik javnih i privatnih muzeja u Republici Hrvatskoj*, kao i *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (OREG) bilježe podatak o vrsti muzeja te se koriste terminom *specijalizirani – tehnički muzej*.

Od 172 muzeja koja su trenutačno u *Upisniku*, četiri su specijalizirana tehnička muzeja, odnosno 2,3 % njih: Tehnički muzej „Nikola Tesla“, Hrvatski željeznički muzej, HT muzej i Muzej hrvatskog vatrogastva. U *Registru* se HT muzej prema vrsti vodi kao *specijalizirani – poštansko-filatelističko-telekomunikacijski*⁸, što je podvrsta tehničkog muzeja.

Tehnički muzej „Nikola Tesla“ bavi se širokim rasponom pojava i tehnologija s područja tehnike, dok su ostala tri tehnička muzeja supspecijalizirani za povijest pošte i telekomunikacija, željeznice i vatrogastva.

HT muzej. Od četiri tehnička muzeja u Hrvatskoj najstariji je HT muzej. Osnovan je 1953. godine kao PTT muzej (Muzej pošte, telegrafa i telefona) u sastavu Poduzeća PTT Zagreb „sa zadaćom da: skuplja, čuva, izlaže i publicira građu i predmete koji dokumentirano prikazuju povijesni razvoj poštanskog prometa i telekomunikacija na području NR Hrvatske“⁹. Osamostaljenjem Hrvatske 1991. djelatnost PTT poduzeća preuzima novoosnovana javna tvrtka Hrvatska pošta i telekomunikacije (HPT), u čijem se sastavu našao i Muzej pod nazivom HPT muzej, da bi kasnije, razdvajanjem tvrtke na dva društva – na Hrvatsku poštu d.d. i Hrvatske telekomunikacije d.d., Muzej sa svojom cjelokupnom građom postao dio Hrvatskih telekomunikacija d.d. promijenivši naziv u HT muzej.

Muzej se nalazio u palači Ravnateljstva pošte i brzjava (Glavna pošta) u Jurišićevoj 13 u Zagrebu, a za javnost je otvoren tek u prosincu 1997. godine. Nažalost, budu-

ći da je muzejska zgrada teško stradala u zagrebačkom potresu u ožujku 2020., HT muzej je iseljen na drugu lokaciju, zatvoren za javnost i nije sigurno hoće li se moći vratiti u staru zgradu u Jurišićevoj ulici. Muzej ima svoju digitalnu inačicu na mreži *Digitalni muzej Hrvatskog Telekom*¹⁰, u sklopu kojega se može razgledati izložba *U potrazi za prvim mobitelom*, u kojoj je prikazan dio postava HT Muzeja pošte i telekomunikacija u Zagrebu, nastao u suradnji s Tehničkim muzejom „Nikola Tesla”.

Misija muzeja (OREG)¹¹: „Poslanje HT muzeja usmjereno je prema očuvanju svih postignuća u procesima komunikacija na daljinu vezanih za Republiku Hrvatsku i prema prezentiranju nastanka, razvitka i dosega takvih komunikacija.”

Tehnički muzej Nikola Tesla (TMNT). Osnovan je u prosincu 1954. godine po uzoru na velike znanstveno-tehničke muzeje u svijetu. Od 1959. nalazi se u Savskoj 18, u drvenim zgradama spomeničke vrijednosti koje je projektirao Marijan Haberle kao proširenje izložbenog prostora Zagrebačkog velesajma, a otvoren je za javnost u siječnju 1963. godine.

Tehnički muzej zamišljen kao „spoj znanstvenoga centra i klasičnoga kompleksnoga muzeja tehnike, odnosno ustanove koja pored osnovnog sadržaja klasičnoga muzeja s postavama izvornih izložaka iz područja tehnike i tehnologije djeluje kao edukacijski centar na podučavanju boljeg razumijevanja prirodnih znanosti i tehnike”.¹² Od 2015. godine nosi ime Tehnički muzej Nikola Tesla.

Kao što je već spomenuto, TMNT bio je domaćin i organizator međunarodnih konferencija ICOM-ova Međunarodnog odbora za muzeje i zbirke znanosti i tehnologije (CIMUSET-a) 2003. godine te Srednjoeuropske unije tehničkih muzeja (MUT-a) 2004. i 2017. godine.

S 41 muzejskom zbirkom i 21 stručnim djelatnikom, Tehnički muzej Nikola Tesla matični je muzej prve razine za muzeje i zbirke znanosti i tehnike. Jedan je od najposjećenijih muzeja u Hrvatskoj – prema podatcima koje je prikupio MDC, u 2024. godini zabilježio je 377 132¹³ posjetitelja, što iznosi 8 % ukupne posjećenosti¹⁴ hrvatskih muzeja i čini ga najposjećenijim muzejom u Zagrebu i trećim najposjećenijim muzejom u Hrvatskoj (nakon Arheološkog muzeja Istre i Dubrovačkih muzeja). Muzej je popularan i na društvenim mrežama, s oko 36 000 pratitelja na *Facebooku*.

Od 2003. suorganizator je i sjedište *Festivala znanosti*, najvažnije manifestacije za popularizaciju znanosti u Hrvatskoj.

Misija muzeja (OREG)¹⁵: „Tehnički muzej Nikola Tesla je nacionalni muzej znanosti i tehnike, jedinstven u Hrvatskoj. Prikuplja, istražuje i prezentira znanstvenu i tehničku baštinu, odnosno predmete i dokumentaciju važnu za istraživanje, zaštitu i komunikaciju te baštine. Tehnički muzej Nikola Tesla usmjeren je na sve članove zajednice, a edukaciju smatra jednim od svojih primarnih zadataka.”

Hrvatski željeznički muzej. Muzej je osnovan u ožujku 1986. godine, kada je Radnički savjet Željezničkoga transportnog poduzeća usvojio odluku o osnivanju Željezničkog muzeja u Zagrebu, no ona nije u potpunosti provedena sve do ožujka 1991., kada Hrvatsko željezničko poduzeće usvaja odluku o osnivanju Željezničkog muzeja Hrvatske.

Od 2001. godine nosi ime Hrvatski željeznički muzej i danas je jedinica u sastavu HŽ Infrastrukture d.o.o.

Muzej je posvećen prikupljanju, čuvanju, zaštiti, stručnoj obradi i izlaganju željezničkih vozila, strojeva, uređaja, arhivskoga gradiva i ostalih predmeta vezanih za nastanak i razvoj željezničkog sustava u Hrvatskoj od 1860. do danas te vodi brigu o 13 muzejskih zbirki. Smješten je na privremenoj lokaciji na adresi Ulica grada Vukovara 47, u južnom dijelu Tvornice željezničkih vozila „Gredelj” d.o.o., no trenutačno je zatvoren za posjetitelje. Izdvojena stalna izložba *Životopis vinkovačkoga prometnog čvorišta* postavljena je u prostoru čekaonice Željezničkog kolodvora Vinkovci. O neizvesnoj sudbini Muzeja pisala je voditeljica i kustosica Renata Veličan.¹⁶

Misija muzeja (OREG)¹⁷: „Zadaća Muzeja je edukacija i dokumentiranje povijesti željezničkog sustava u Hrvatskoj, uključivanje u turističku ponudu osposobljavanjem muzejskih vlakova, oblikovanje stalnoga muzejskog postava u najvrjednijim objektima željezničke industrijske baštine nekadašnje Strojarnice MAV-a u Zagrebu, restitucija i sanacija izvornih prostornih, konstrukcijskih, graditeljskih i oblikovnih vrijednosti prvih zagrebačkih željezničkih radioničkih postrojenja, očuvanje zanimljivih kovačkih i tokarskih strojeva s početka 20. st. ugrađenih u ta postrojenja i njihovo kvalitetno predstavljanje javnosti.”

Muzej hrvatskog vatrogastva. Najmlađi od četiri tehnička muzeja – Muzej hrvatskog vatrogastva u Varaždinu, osnovala je Hrvatska vatrogasna zajednica, središnji hrvatski državni ured nadležan za vatrogastvo. Otvoren je u lipnju 1994. godine, u sklopu proslave 130. obljetnice osnutka 1. hrvatskoga dobrovoljnog vatrogasnog zbora u Varaždinu, a deset godina poslije otvorena je obnovljena zgrada Muzeja s izmijenjenim stalnim postavom. Od 2023. godine ubilježen je u Upisnik javnih i privatnih muzeja u RH.

Muzej hrvatskog vatrogastva skuplja, čuva, istražuje, prezentira te stručno i znanstveno obrađuje predmete vezane za povijest hrvatskog vatrogastva, a fundus mu je podijeljen u šest muzejskih zbirki.

Misija muzeja (OREG)¹⁸: „Muzej hrvatskog vatrogastva nudi posjetiteljima uvid u iznimno zanimljiv razvojni put hrvatskog vatrogastva kroz prikaz tehničkog razvoja opreme i napredovanja same vatrogasne organizacije. Uz očuvanje vatrogasne baštine i stalno prikupljanje novih muzejskih eksponata, cilj je prezentirati vatrogasnu povijest kroz stalne i povremene izložbe, tiskanje

¹⁰ Dostupno na <https://www.ht-muzej.hr/>

¹¹ *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj*, Muzejski dokumentacijski centar, <https://mdc.hr/hr/muzeji/online-registar/> (pristupljeno 4. lipnja 2025.).

¹² Franulić i Fulanović, „Tehnički muzej ‘Nikola Tesla’”, 11.

¹³ Ivan Guberina i Denis Bučar, *Posjećenost hrvatskih muzeja u 2024. godini*, Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2025., https://mdc.hr/files/file/muzeji/statistika/mdc_najposjeceniji_muzeji_2024.pdf (pristupljeno 15. rujna 2025.).

¹⁴ Ivan Guberina i Denis Bučar, *Ukupna posjećenost hrvatskih muzeja u 2024. godini*, Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2025., https://mdc.hr/files/file/muzeji/statistika/posjetitelji_2024_final.pdf (pristupljeno 15. rujna 2025.).

¹⁵ *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (pristupljeno 4. lipnja 2025.).

¹⁶ Renata Veličan, „Hrvatski željeznički muzej – sa željom da opstane – s osvrtom na probleme i poteškoće, potencijale i perspektive razvoja”, *Informatica Museologica* 54 (2023): 165-179.

¹⁷ *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (pristupljeno 4. lipnja 2025.).

¹⁸ *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (pristupljeno 4. lipnja 2025.).

Tablica 1. Specijalizirani tehnički muzeji prema Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj (lipanj 2025.)

Naziv muzeja (sjedište)	Godina osnutka	Vrsta muzeja	Djelokrug	Osnivač muzeja	U sastavu
Hrvatski željeznički muzej (Zagreb)	1991.	specijalizirani – tehnički	državni	HŽ-Infrastruktura d.o.o.	HŽ-Infrastruktura d.o.o.
HT muzej (Zagreb)	1953.	specijalizirani – poštansko-telekomunikacijski	državni	Hrvatski telekom d.d.	Hrvatski telekom d.d.
Muzej hrvatskog vatrogastva (Varaždin)	1994.	specijalizirani – tehnički	regionalni	Republika Hrvatska – Hrvatska vatrogasna zajednica	Hrvatska vatrogasna zajednica
Tehnički muzej Nikola Tesla (Zagreb)	1954.	specijalizirani – tehnički	državni	Grad Zagreb	/

prigodnih izdanja, edukaciju posjetitelja, te postaviti Muzej hrvatskog vatrogastva kao svojevrsni centar za proučavanje hrvatske vatrogasne povijesti. Misija Muzeja hrvatskog vatrogastva je skupljanje, istraživanje, očuvanje, zaštita, prezentacija i interpretacija hrvatske vatrogasne povijesti u svrhu obrazovanja posjetitelja o ulozi vatrogastva u društvu.”

Matični muzeji druge razine za muzeje i zbirke znanosti i tehnike

Osim četiriju tehničkih muzeja, **Muzej Slavonije**, opći regionalni muzej, od 1994. godine ima ustrojen Tehnički odjel s 19 muzejskih zbirki u kojima se čuva oko 6500 predmeta, zbog čega se vodi kao matični muzej druge razine za muzeje i zbirke znanosti i tehnike. Prije osnutka Tehničkog odjela, tehnički su predmeti pretežito pripadali zbirka Odjela umjetničkog obrta te, u manjem broju, zbirka Povijesnoga i Etnografskog odjela. U povodu 30. obljetnice osnutka Tehničkog odjela Muzeja Slavonije Ksenija Katalinić predstavila je djelovanje Odjela u *Osjječkom zborniku*.¹⁹

Matični muzej druge razine za tehničku građu i muzeje jest i **Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka**, opći regionalni muzej koji se brine o svekolikoj materijalnoj baštini lokalnog pomorstva i ima posebno ustrojen Odjel za povijest pomorstva.

Tehnički muzeji u brojkama

Ovisno o osnivačima, Tehnički muzej Nikola Tesla gradska je ustanova, Muzej hrvatskog vatrogastva državna jer ga je osnovala Hrvatska vatrogasna zajednica kao središnji hrvatski državni ured nadležan za vatrogastvo, dok su Hrvatski željeznički muzej i HT muzej osnovali tvrtke HŽ-Infrastruktura, d.o.o. i Hrvatski telekom d.d. (tab.1.)

Vežano za to, tri muzeja djeluju kao ustrojbeno jedinice pravne osobe: Hrvatski željeznički muzej u sastavu je HŽ Infrastrukture d.o.o., HT muzej u sastavu Hrvatskog telekoma d.d., a Muzej hrvatskog vatrogastva u sastavu

Hrvatske vatrogasne zajednice. Samo Tehnički muzej Nikola Tesla djeluje kao samostalna muzejska ustanova.

Prema djelokrugu, odnosno teritoriju obavljanja muzejske djelatnosti, od četiri tehnička muzeja tri su državna, a jedan je regionalni (Muzej hrvatskog vatrogastva). Također, tri se nalaze u Zagrebu – Tehnički muzej Nikola Tesla, HT muzej i Hrvatski željeznički muzej, a Muzej hrvatskog vatrogastva djeluje u Varaždinu.

Četiri navedena muzeja, prema podacima iz *Registra muzeja, galerija i zbirki u RH*, vode ukupno 82 muzejske zbirke, od kojih Tehnički muzej Nikola Tesla vodi čak polovicu njih, odnosno 41 zbirku. U njima se nalazi ukupno više od 100 000 muzejskih predmeta, od čega je inventarizirano gotovo 65 %. (tab.2.)

Sve su muzejske zbirke TMNT-a prema vrsti građe tehničke zbirke. HT muzej ima sedam tehničkih zbirki od ukupno 22 muzejske zbirke, Hrvatski željeznički muzej šest od ukupno 13, a Muzej hrvatskog vatrogastva ima dvije tehničke zbirke od ukupno šest.

Gledajući zbirno, tehnički muzeji od ukupno 82 muzejske zbirke vode 56 zbirki koje su po vrsti građe tehničke. U njima se nalazi više od 20 000 predmeta, što je petina ukupnog broja predmeta u tehničkim muzejima. Tehničke su zbirke gotovo u cijelosti inventarizirane.

U tehničkim muzejima zaposleno je 26 stručnih djelatnika, što je 2,2 % ukupnog broja stručnih i pomoćnih stručnih muzejskih djelatnika i ostalih stručnih djelatnika (1207), ne uključujući pripravnike. Najviše stručnih djelatnika ima Tehnički muzej Nikola Tesla, čak 21 zaposlenika, dok Hrvatski željeznički muzej ima troje stručnih djelatnika, a HT muzej i Muzej hrvatskog vatrogastva po jednog zaposlenog stručnog djelatnika.

Gledajući strukturu stručnih muzejskih djelatnika, uključujući sva viša zvanja, najviše je kustosa – 13, tri su muzejska pedagoga i dva dokumentarista. Tri su djelatnika konzervatorsko-restauratorske struke, a jedan je knjižničar. Od ostalih stručnih djelatnika tri su vodiča, a jedan je suradnik za marketing i komunikaciju s javnošću. (tab.3.)

¹⁹ Ksenija Katalinić, „30 godina Tehničkog odjela Muzeja Slavonije”, *Osjčki zbornik* 40 (2025): 127-140.

Naziv muzeja	Broj muzejskih zbirki	Broj tehničkih muzejskih zbirki	Ukupan broj predmeta	Ukupan broj predmeta (tehničke zbirke)	Inventarizirani predmeti	Inventarizirani predmeti (tehničke zbirke)	Predmeti u bazi podataka	Predmeti u bazi podataka (tehničke zbirke)
Hrvatski željeznički muzej	13	6	9658	914	5628	913	4077	913
HT muzej	22	7	74 251	2967	42 560	2965	42 560	2965
Muzej hrvatskog vatrogastva	6	2	388	62	350	46	262	46
Tehnički muzej „Nikola Tesla”	41	41	16 137	16 137	16 137	16 137	16 137	16 137
UKUPNO	82	56	100 434	20 080	64 675	20 061	63 036	20 061

Tablica 2. Muzejske zbirke u tehničkim muzejima prema Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj (lipanj 2025.)

STRUČNO ZVANJE	BROJ MUZEJSKIH DJELATNIKA
kustos	6
viši kustos	5
muzejski savjetnik	2
kustos (dokumentarist)	1
muzejski savjetnik dokumentarist	1
viši kustos pedagog	2
muzejski savjetnik pedagog	1
konzervator-restaurator	2
viši restaurator tehničar	1
knjižničarski savjetnik	1
ostali stručni djelatnici – suradnik za promidžbu i odnose s javnošću	1
ostali stručni djelatnici – vodič	3

Tablica 3. Stručni muzejski djelatnici u tehničkim muzejima prema Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj (lipanj 2025.)

GODINA	Tehnički muzej Nikola Tesla	Hrvatski željeznički muzej	HT muzej	Muzej hrvatskog vatrogastva	UKUPNA POSJEĆENOST HRVATSKIH MUZEJA
2015.	186 394	2566	6949	nema podatka	4 823 286
2016.	169 069	2990	7285	nema podatka	4 939 211
2017.	170 767	6052	4688	nema podatka	4 662 111
2018.	141 045	8070	nema podatka	2189	5 446 881
2019.	194 850	723	4282	nema podatka	5 235 767
2020.	40 032	713	nema podatka ²⁰	nema podatka	1 426 667
2021.	109 547	nema podatka	zatvoren	nema podatka	2 549 841
2022.	259 493	541	zatvoren	2511	3 458 338
2023.	259 192	352	zatvoren	3051	4 397 405
2024.	377 132	1138	zatvoren	3111	4 757 790

Tablica 4. Posjećenost tehničkih muzeja u razdoblju 2015. – 2024. godine

²⁰ Odnosi se na razdoblje prije zatvaranja Muzeja nakon potresa 22. ožujka 2020.

Tablica 5. Tehničke zbirke prema *Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (lipanj 2025.)

	Broj zbirki	Ukupan broj predmeta	Inventarizirani predmeti	Predmeti u bazi podataka
Tehničke muzejske zbirke	167	61 760	58 174	59 049
Sve muzejske zbirke	2982	6 911 863	4 994 808	4 220 237

Glede posjećenosti tehničkih muzeja, iz podataka koje Muzejski dokumentacijski centar prikuplja putem godišnjega anketnog upitnika i godišnjih izvješća o radu hrvatskih muzeja, vidljivo je kako je najposjećeniji Tehnički muzej Nikola Tesla, koji je posljednjih deset godina pohodio ukupno 1 907 521 posjetitelj. S obzirom na to da je jedan od zagrebačkih muzeja koji nije stradao u potresu, nakon pandemije 2020. i 2021. godine Tehnički muzej uspio je ne samo vratiti nego i znatno povećati broj posjetitelja, što odudara od općeg trenda posjećenosti hrvatskih muzeja, koja još uvijek nije dosegla pretpandemijske razine iz 2018. i 2019. godine. (tab.4.)

Najveći broj posjetitelja Hrvatskoga željezničkog muzeja zabilježen je u 2018. godini, no nažalost, ubrzo nakon toga Muzej biva zatvoren za javnost. Budući da ima postav na izdvojenim lokacijama, i dalje se može pratiti posjećenost, te se u prošloj, 2024. godini primjećuje porast broja posjetitelja.

I HT muzej, slične neizvjesne sudbine, već je godinama zatvoren zbog posljedica što ih je potres ostavio na muzejskoj zgradi. Prema podacima, najveća posjećenost (7285) zabilježena je 2016., odnosno prije deset godina, nakon čega je uslijedio pad – u 2017. i 2018. godini Muzej bilježi manje od 5000 posjetitelja.

Najmanje podataka o posjećenosti postoji za Muzej hrvatskog vatrogastva, što ne čudi jer je tek prije nekoliko godina uvršten u *Upisnik javnih i privatnih muzeja u RH*, nakon što je ispunio sve zakonske uvjete za to. Iz podataka kojima MDC raspolaže, u postpandemijskom razdoblju, od 2022. do 2024., primjećuje se blagi, ali stalan rast posjetitelja.

Tehničke zbirke u hrvatskim muzejima iz *Registra muzeja, galerija i zbirki u RH* (OREG-a)

Nakon uvida u tehničke muzeje, usmjerimo pozornost na tehničke zbirke općenito.

U 172 zakonski registrirana muzeja u Hrvatskoj postoje 2982 muzejske zbirke s više od 6,9 milijuna predmeta. No prije nego što se izdvoje tehničke zbirke, potrebno je naglasiti kako muzejske zbirke s obzirom na vrstu u OREG-u mogu imati jednu ili više od 39 oznaka: alpinistička, ambijentalna, antropološka, arheološka, arhivska, biografska, botanička, dokumentarna, etnografska, filatelistička, fotografska, geološko-paleontološka, glazbena, industrijska, kazališna, knjižna građa, knjižnica, kulturno-povijesna, medijska umjetnost, memorijalna, mineraloško-petrografska, numizmatička, ostalo, paleoantropološka, pedagoška, pomorska, prijevozna sredstva, primijenjena umjetnost, prirodoslovna, rudar-

ska, sakralna, skulptura, slikarstvo, sportska, tehnička, tifološka, tiskana građa, umjetnička, zoološka).

Osim oznake za vrstu muzejske zbirke *tehnička* (200), za ovu su analizu relevantne i oznake *industrijska* (56), *pomorska* (46), *prijevozna sredstva* (8) i *rudarska* (3). Riječ je o ukupno 313 muzejskih zbirki. Budući da je za vrstu muzejske zbirke moguće odabrati više od jedne oznake, kada se izdvoje zbirke s dvostrukim (ili višestrukim) oznakama, ostanu 264 muzejske zbirke s jednom ili više navedenih oznaka. U njima se nalazi gotovo 187 000 predmeta, od čega je inventarizirano više od 179 000 njih, a u bazi podatka obrađeno više od 160 000 predmeta.

Međutim, sve te zbirke ne mogu se automatski smatrati tehničkim – na primjer, neke zbirke razglednica ili pak etnografskih nošnji nose jednu od oznaka vrste muzejske zbirke *tehnička*. Jednako tako, neke se industrijske zbirke sastoje od dokumentarne građe i reklamnog materijala. Pomorske zbirke (i muzeji) poseban su primjer jer dio građe u takvim zbirkama može imati naglašeniji povijesni, dokumentarni ili pak umjetnički aspekt.

Stoga su pri analizi spomenute 264 zbirke uzeti u obzir i podatci o vrsti građe i opis zbirke za čija je polja u bazi OREG omogućen slobodan unos.

U skladu s tim, na kraju je izdvojeno 167 muzejskih zbirki koje se nalaze u 45 muzeja, a mogu se smatrati tehničkim jer su tako označene u OREG-u i sadržavaju tehničku vrstu građe, primjerice:

- brodogradilišni alat, brodska oprema, brodski instrumenti, modeli/makete brodova, navigacijska oprema
- građa vezana za željeznice
- prijevozna sredstva
- vatrogastvo
- oružje, vojna oprema, militarija
- policijska oprema, kriminalistička građa
- mjerni instrumenti, satovi
- kućanski aparati
- proizvodni alati i strojevi, obrti
- tiskarski strojevi, tehnike pisanja i umnožavanja teksta
- fotografski aparati i oprema
- radiouređaji, reproduktori i snimači zvuka, gramofoni, fonogrami
- kinematografska tehnika, projektori
- televizijska tehnika
- telekomunikacijski uređaji, telegrafi, telefoni

	Broj tehničkih muzejskih zbirki	Ukupan broj predmeta	Inventarizirani predmeti	Predmeti u bazi podataka
Tehnički muzeji (4)	56	20 080	20 061	20 061
Ostali muzeji (41)	111	41 680	38 113	38 988
UKUPNO (45 muzeja)	167	61 760	58 174	59 049

Tablica 6. Tehničke zbirke u tehničkim i ostalim muzejima prema *Registru muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (lipanj 2025.)

- tekstilna tehnika
- elektroenergija
- rasvjetna tijela
- arhitektonski elementi i ulična oprema
- predmeti vezani za rudarstvo
- medicinska oprema i tehnika
- informatika i računalstvo.

U 167 tehničkih zbirki nalazi se 61 760 muzejskih predmeta, od čega je inventarizirano 58 174, a u bazi podataka obrađeno 59 049 predmeta.

Pritom treba napomenuti da za dvije zbirke nema podataka o broju predmeta. (tab.5.)

S obzirom na sve muzejske zbirke u hrvatskim muzejima, tehničke zbirke čine 5,6 %, a tehnička građa u njima samo 0,9 % ukupnog broja predmeta u hrvatskim muzejima. Inventarizirani predmeti u tehničkim zbirkama čine 1,2 % svih inventariziranih predmeta u hrvatskim muzejima, a predmeti obrađeni u bazi 1,4 %.

Kao što je već rečeno, četiri tehnička muzeja vode 56 muzejskih zbirki koje su prema vrsti tehničke. Ostalih 111 tehničkih zbirki, koje zajedno imaju 41 680 predmeta, nalaze se u 41 muzeju, od kojih su 32 opća.

Riječ je o ovim muzejima:

1. Dubrovački muzeji
2. Gradski muzej Bjelovar
3. Gradski muzej Čazma
4. Gradski muzej Korčula
5. Gradski muzej Križevci
6. Gradski muzej Nova Gradiška
7. Gradski muzej Požega
8. Gradski muzej Sisak
9. Gradski muzej Varaždin
10. Gradski muzej Vinkovci
11. Gradski muzej Županja
12. Lošinjski muzej
13. Muzej „Belišće”
14. Muzej Brodskog Posavlja
15. Muzej grada Iloka
16. Muzej grada Pazina

17. Muzej grada Rijeke
18. Muzej grada Šibenika
19. Muzej grada Trogira
20. Muzej grada Zagreba
21. Muzej Međimurja Čakovec
22. Muzej Radboa
23. Muzej Slavonije
24. Muzej Staroga Grada
25. Muzej Valpovštine
26. Muzeji grada Karlovca
27. Muzejske zbirke Centra za kulturu Vela Luka
28. Narodni muzej Labin
29. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeke
30. Zavičajni muzej Ogulin
31. Zavičajni muzej Poreštine – Museo del territorio parentino
32. Zavičajni muzej Slatina.

Od ostalih devet specijaliziranih muzeja dva su pomorska (Hrvatski pomorski muzej Split i Pomorski muzej Orebić), a po jedan je etnografski (Muzej betinske drvene brodogradnje), higijene i zdravlja (Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU), policijski (Muzej policije), povijesni (Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell' Istria), tiflološki (Tiflološki muzej), umjetnički (Muzej za umjetnost i obrt) i vojni (Vojni muzej MORH-a).²¹

Kada se pogleda omjer tehničke građe u specijaliziranim tehničkim muzejima i tehničke građe u ostalim muzejima, samo se trećina takve građe nalazi u specijaliziranim tehničkim muzejima, a čak se 67,5 % čuva u ostalim muzejima, koji su većinom opći (78 %). (tab.6.)

²¹ Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU, Hrvatski pomorski muzej Split, Muzej policije, Tiflološki muzej i Vojni muzej MORH-a prema vrsti muzeja u *Upisniku javnih i privatnih muzeja u RH* vode se kao specijalizirani – ostali, dok je Pomorski muzej Orebić specijalizirani – povijesni.

Tablica 7. Popis tehničkih zbirki iz *Registra muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj* (lipanj 2025.)

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Dubrovački muzeji – Kulturno-povijesni muzej	Zbirka oružja	povijesna; tehnička	460	hladno oružje; vatreno oružje
Dubrovački muzeji – Pomorski muzej	Zbirka brodogradilišnog alata	pomorska; tehnička	460	brodogradilišni alat
Dubrovački muzeji – Pomorski muzej	Zbirka brodske opreme	pomorska; tehnička	251	brodska zvona; koloturnici; kormila; pojasevi za spašavanje; brodske ljestve; brodski topovi; oprema za održavanje topa; čistilica; nabijača; žlica; topovske kugle; brodske svjetiljke; mačevi; štitnici za prste; sidra; puške; pištolji; oprema za čišćenje pištolja; kantari; doglasalo; brodska zviždaljka; mornarski nož; brodski projektili
Dubrovački muzeji – Pomorski muzej	Zbirka brodskih instrumenata	pomorska; tehnička	206	brodski instrumenti; šestari; Davisovi kvadranti; oktanti; sekstanti; kompas; barometri; brodski kronometri; inklinometar
Dubrovački muzeji – Pomorski muzej	Zbirka modela i polumodela brodova	pomorska; tehnička	58	makete brodova
Gradski muzej Bjelovar	Tehnička zbirka	tehnička; povijesna	129	kućanski aparati; alati; instrumenti i različiti pribor; aparati za rasvjetu i grijanje; mjerni instrumenti
Gradski muzej Čazma	Tehnička zbirka i zbirka obrta	tehnička	510	oruđe; uporabni predmeti u kućanstvu; uporabni predmeti za obrt; oruđe za izradu različitih predmeta; strojevi raznih vrsta; proizvodi manufakture; industrijski proizvodi; osnovni obrtnički kompleti postolarskog obrta; osnovni obrtnički kompleti kovačkog obrta; osnovni obrtnički kompleti licitarskog obrta; osnovni obrtnički kompleti opekarskog obrta
Gradski muzej Korčula	Brodograđevna zbirka	povijesna; tehnička	575	alat; tradicijske brodograditeljske sprave; pomagala; modeli brodova; maketa brodogradilišta; fotografije; umjetnički prikazi starih brodogradilišta; povijesni dokumenti, putne isprave korčulanskih brodograditelja
Gradski muzej Korčula	Pomorska zbirka	tehnička; pomorska;	28	pomorske karte; slike; akvareli; brodski navigacijski instrumenti; predmeti iz života pomoraca
Gradski muzej Korčula	Zbirka zlatarskog obrta	povijesna; tehnička	470	oprema zlatarske radionice; radni stol; mapa; pomagala; alati; kalupi za izradu nakita; alati za graviranje slova
Gradski muzej Križevci	Tehnička zbirka	tehnička	172	radioprijamnik; gramofoni; ploče; pisači strojevi; bicikl
Gradski muzej Nova Gradiška	Zbirka udruga, društava i tehnička zbirka	tehnička	40	
Gradski muzej Požega	Zbirka oružja, vojne opreme i militarija	povijesna; industrijska	300	oružje i vojna oprema

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Gradski muzej Korčula	Pomorska zbirka	tehnička; pomorska;	28	pomorske karte; slike; akvareli; brodski navigacijski instrumenti; predmeti iz života pomoraca
Gradski muzej Korčula	Zbirka zlatarskog obrta	povijesna; tehnička	470	oprema zlatarske radionice; radni stol; mapa; pomagala; alati; kalupi za izradu nakita; alati za graviranje slova
Gradski muzej Križevci	Tehnička zbirka	tehnička	172	radioprijamnik; gramofoni; ploče; pisaci strojevi; bicikl
Gradski muzej Nova Gradiška	Zbirka udruga, društava i tehnička zbirka	tehnička	40	
Gradski muzej Požega	Zbirka oružja, vojne opreme i militarija	povijesna; industrijska	300	oružje i vojna oprema
Gradski muzej Sisak	Tehnička zbirka	kulturno-povijesna; tehnička	393	kućanski aparati; satovi; fotografska oprema; pisaci strojevi
Gradski muzej Sisak	Zbirka Kraker	glazbena; tehnička	1863	gramofoni; fonografi; radiouređaji; radiooprema; gramofonske ploče; fonografski valjci
Gradski muzej Varaždin	Zbirka tehničkih predmeta	povijesna; tehnička; kulturno-povijesna; industrijska; prijevozna sredstva	742	strojevi; fotooprema; prijevozna sredstva; predmeti domaćinstva; optičke sprave; zubarski pribor; radiofonijska sprava
Gradski muzej Vinkovci	Tehnička zbirka	povijesna; tehnička	246	stari radioaparati; satovi; gramofoni; gramofonske ploče; glačala; šivaći strojevi; pisaci strojevi; glazbeni instrumenti; lusteri; petrolejske svjetiljke; svjetiljke
Gradski muzej Županja	Tehnička zbirka	tehnička	0	
Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU	Zbirka medicinske opreme, instrumenata i pomagala	tehnička; ostalo	823	medicinski uređaji; dijelovi medicinskih uređaja; garniture medicinskih instrumenata i medicinski instrumenti; raznovrsni medicinski pribor; medicinska pomagala; sanitetski materijal
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka brodske opreme i sredstava	povijesna; tehnička; pomorska	247	pojas; kormilarsko kolo; uže; feral; brodske svjetiljke; sidro
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka brodskih strojeva i brodogradnje	povijesna; tehnička; pomorska	43	brodski strojevi; alat
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka maketa	pomorska	160	makete brodova i hidrozrakoplova
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka navigacijske opreme i sredstava	povijesna; tehnička; pomorska	90	instrumenti; kompas; sekstant; brzinomjer; daljinomjer; sat; kronometar; navigacijski pribor; kvadrant; oktant

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Gradski muzej Sisak	Tehnička zbirka	kulturno-povijesna; tehnička	393	kućanski aparati; satovi; fotografska oprema; pisaci strojevi
Gradski muzej Sisak	Zbirka Kraker	glazbena; tehnička	1863	gramofoni; fonografi; radiouređaji; radiooprema; gramofonske ploče; fonografski valjci
Gradski muzej Varaždin	Zbirka tehničkih predmeta	povijesna; tehnička; kulturno-povijesna; industrijska; prijevozna sredstva	742	strojevi; fotooprema; prijevozna sredstva; predmeti domaćinstva; optičke sprave; zubarski pribor; radiofonijska sprava
Gradski muzej Vinkovci	Tehnička zbirka	povijesna; tehnička	246	stari radioaparati; satovi; gramofoni; gramofonske ploče; glačala; šivaći strojevi; pisaci strojevi; glazbeni instrumenti; lusteri; petrolejske svjetiljke; svjetiljke
Gradski muzej Županja	Tehnička zbirka	tehnička	0	
Hrvatski muzej medicine i farmacije HAZU	Zbirka medicinske opreme, instrumenata i pomagala	tehnička; ostalo	823	medicinski uređaji; dijelovi medicinskih uređaja; garniture medicinskih instrumenata i medicinski instrumenti; raznovrsni medicinski pribor; medicinska pomagala; sanitetski materijal
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka brodske opreme i sredstava	povijesna; tehnička; pomorska	247	pojas; kormilarsko kolo; uže; feral; brodske svjetiljke; sidro
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka brodskih strojeva i brodogradnje	povijesna; tehnička; pomorska	43	brodski strojevi; alat
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka maketa	pomorska	160	makete brodova i hidrozrakoplova
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka navigacijske opreme i sredstava	povijesna; tehnička; pomorska	90	instrumenti; kompas; sekstant; brzinomjer; daljinomjer; sat; kronometar; navigacijski pribor; kvadrant; oktant
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka oružja i oružanih sustava	povijesna; tehnička; pomorska	341	oružje; starohrvatski mač; strojica; ručna bomba; škveranka; brodska puška; kolekcija oružja bokeljskog mornara; torpedo
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka plovila	povijesna; tehnička; pomorska	7	brodovi; plovila; gajeta, neretvanska lađa, neretvanska trupica; batana; parobrod (dio); ribarica; patrolni čamac
Hrvatski pomorski muzej Split	Zbirka ronilačke opreme i sredstava	povijesna; pomorska; tehnička	23	ronilačko odijelo; ronilačka oprema; oprema teškog ronioaca; ronilačka kaciga aparat za dovod zraka

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Hrvatski željeznički muzej	Vinkovačka željeznička zbirka	tehnička; arhivska; dokumentarna; fotografska; knjižna građa; memorijalna; povijesna; prijevozna sredstva; tiskana građa; industrijska	386	vozila na mehanički pogon; tricikli; pružna kolica; mehanički signal; blokovni uređaj; ručna telefonska centrala; signalna svjetiljka sa svijećom; signalne svjetiljke na karbid; poslovni propisnik; vozni red; signalni pravilnici; nadzorna knjiga; fotografije
Hrvatski željeznički muzej	Zbirka gradnje i održavanja pruga	tehnička	53	alati; uređaji za gradnju željezničkih pruga; uređaji za održavanje željezničkih pruga; pribor za gradnju željezničkih pruga; pribor za održavanje željezničkih pruga; mjerna traka; alat za održavanje pruga; rezalica; dizalica; klijesta
Hrvatski željeznički muzej	Zbirka maketa	tehnička	94	makete željezničkih vozila; lokomotiva; vagon; vlak
Hrvatski željeznički muzej	Zbirka signalnih, svjetlosnih i telekomunikacijskih sredstava i uređaja	tehnička	88	signalne svjetiljke; telefonski i telegrafski uređaji; željeznički prometni signali i uređaji
Hrvatski željeznički muzej	Zbirka strojeva, alata, aparata i opreme	tehnička	45	tokarski strojevi; kovački strojevi; strojevi; varilački strojevi; tiskarski strojevi; alati; naprave za kovače; tokare; ljevače; dizalica; okretnica; vagonaska plomba; vaga; mjerni instrument; vodonapojnik
Hrvatski željeznički muzej	Zbirka željezničkih vozila i dijelova	tehnička	248	lokomotive; vagoni; pružna vozila
HT muzej	Informatička zbirka	tehnička	96	
HT muzej	Opća telekomunikacijska zbirka	tehnička	642	građa vezana za razvoj telekomunikacija; telegrafске centrale; telefonske centrale; telegrafski uređaji; telegrafski aparati; telefonski uređaj; telefonski aparati; računala; mobiteli
HT muzej	Zbirka nepokretne telefonije	tehnička	838	telefonski uređaji; telefonska oprema; telefonski aparati; dijelovi telefonskih aparata; telefonske centrale; dijelovi telefonskih centrala
HT muzej	Zbirka pokretne telefonije	tehnička	587	mobilni telefonski aparati
HT muzej	Zbirka telefonskih kartica	tehnička	481	telefonske kartice upotrebljavane za naplatu telefonskih razgovora

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
HT muzej	Zbirka telegrafije	tehnička	131	brzojavni uređaji; predmeti brzojavnog prometa
HT muzej	Zbirka Zlatka Ivkovića - pohrana	tehnička	192	telefonski aparati i njihovi dijelovi; mjerni i ispitni uređaji i telefonski imenici
Lošinjski muzej	Tehnička zbirka	tehnička; pomorska	312	brodska oprema; navigacijski instrumenti; stručne knjige; dokumenti; tiskarska slova i brojevi; podvodna kamera
Muzej „Belišće”	Industrijska zbirka	industrijska	120	ambalaža; katalog; promotivni materijal; laboratorijska oprema; boce; bočice; epruvete; plamenik; strojevi; preše; brizgalice; makete; pečati; kalkulatori
Muzej „Belišće”	Zbirka Slavonske podravske željeznice	industrijska; povijesna; prijevozna sredstva	87	dokumentacija; razni alati; željeznička kompozicija – lokomotiva i vagoni
Muzej „Belišće”	Zbirka vatrogastva	industrijska; povijesna; tehnička	55	vatrogasna oprema
Muzej betinske drvene brodogradnje	Zbirka brodograđevnih alata	etnografska; tehnička	276	brodograđevni alat; različite vrste pila; blanja; čekić; teslice; sjekire; drveni čavli; metalni čavli; majstorske daščice; šablone
Muzej betinske drvene brodogradnje	Zbirka brodske opreme	etnografska; pomorska; tehnička	49	dijelovi broda; brodska oprema
Muzej betinske drvene brodogradnje	Zbirka maketa	pomorska	10	izložbene makete drvenih brodova; radni modeli
Muzej Brodskog Posavlja	Tehnička zbirka	tehnička	1003	uredska oprema; tiskarski strojevi; tiskarska oprema; fotografska tehnika; kinematografska tehnika; telekomunikacijska tehnika; uređaji za snimanje zvuka; uređaji za reprodukciju zvuka; šivaći strojevi; kućanski aparati; strojevi; naprave; instrumenti; predmeti vezani za željeznicu; pisajući stroj; slagarski ormar; radioprijamnik; zvučnik; radioprijamnici; gramofon
Muzej grada Iloka	Tehnička zbirka	povijesna; tehnička	255	metalne fonoploče za vergl; gramofonske ploče; gramofoni; fotoaparati; šivaći strojevi; pisajući strojevi; ostala tehnička oprema i uređaji
Muzej grada Iloka	Zbirka građevinskog materijala	povijesna; industrijska	55	opeka; kalupi; dimnjaci
Muzej grada Iloka	Zbirka vinogradarstva i vinarstva	povijesna; tehnička	358	epruvete; hladila; vinske boce; etikete
Muzej grada Pazina	Tehnička zbirka	tehnička; kulturno-povijesna	4620	tiskarski materijal; tiskarski strojevi; šivaći strojevi; kućanski aparati; kućanske naprave; alati; uredska oprema
Muzej grada Rijeke	Tehnička zbirka	tehnička; povijesna	238	građa vezana za proizvodnju torpeda u Rijeci; brodska oprema; kinematografska oprema

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Muzej grada Šibenika	Tehnička zbirka	povijesna; tehnička	100	
Muzej grada Šibenika	Zbirka oružja	povijesna; kulturno-povijesna; tehnička	318	oružje; vatreno oružje; hladno oružje
Muzej grada Trogira	Pomorska zbirka	pomorska; arhivska	111	fotografije; isprave; pomorske karte; slike; brodograđevni alat; ribarski alat; nacrti brodova
Muzej grada Zagreba	Zbirka fotografske opreme i pribora	fotografska; kulturno-povijesna; tehnička	605	fotografska oprema; fotografski pribor
Muzej grada Zagreba	Zbirka glazbenih automata Ivana Gerersdorfera	povijesna; tehnička; glazbena	678	glazbeni automati; matrice za glazbene automate; gramofonske ploče
Muzej hrvatskog vatrogastva	Zbirka vatrogasnih armatura	tehnička	43	vatrogasne armature; uređaji za spajanje; rad i usmjeravanje sredstava za gašenje; armature za spajanje (spojnice); usisne košare; hidrantski nastavci; međumiješalice; mlaznice; sabirnice; razdjelnice
Muzej hrvatskog vatrogastva	Zbirka vatrogasnih štrcaljki i agregata	tehnička	19	vatrogasne motorne i ručne štrcaljke (pumpe)
Muzej Međimurja Čakovec	Zbirka industrijskih predmeta i metala	tehnička; industrijska	320	predmeti od kovanog željeza; kovani predmeti; alati; fragmenti ograda; gradski držači cimera; držači natpisa; metalni predmeti; svijećnjaci; ključevi; brave; industrijski predmeti; šivaći strojevi; radioprijamnici; gramofoni; gramofonske ploče; glačala; štednjaci
Muzej Međimurja Čakovec	Zbirka vatrogastva	povijesna; tehnička; kulturno-povijesna	172	vatrogasna oprema; kacige; uniforme; pojasevi; sjekire; cijevi; mlaznice; rukavice; čizme; aparati za gašenje požara; vatrogasna kola; glazbeni instrumenti; paradno oružje; vatrogasne zastave; vrpce s natpisima; fotografije; vatrogasne uniforme
Muzej policije	Kriminalistička zbirka	povijesna; tehnička	467	kriminalističke evidencije; alati iz kriminalnih djela; krivotvorine; narkotici; pirotehnička sredstva; tragovi s mjesta događaja
Muzej policije	Zbirka komunikacijske tehnike	tehnička; povijesna	28	stacionarne radiostanice; kolske radiostanice; ručne radiostanice; telefoni; teleprinteri; pageri
Muzej policije	Zbirka kriminalističke tehnike	tehnička; povijesna; industrijska	142	fotografska tehnika; filmska tehnika; mikroskopi; kriminalistički kovčežići; magnetofoni; detektori; poligrafska tehnika; daktiloskopska tehnika

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Muzej policije	Zbirka oružja	povijesna; tehnička; industrijska	527	vatreno oružje; minsko-eksplozivna sredstva; hladno oružje; skriveno oružje; oružje hrvatske proizvodnje; oružje iz Domovinskog rata
Muzej policije	Zbirka policijske opreme	povijesna; tehnička; industrijska	100	policijske palice; zviždaljke; pločice STOP; uređaji za nadzor brzine; testiranje na alkohol; testiranje na droge; oprema za vezanje uhićenika
Muzej policije	Zbirka policijskih vozila i opreme vozila	povijesna; tehnička; industrijska; prijevozna sredstva	16	vozila cestovnog prometa; vozila pomorskog prometa; vozila zračnog prometa; dijelovi vozila; specijalna oklopna vozila
Muzej policije	Zbirka uredske opreme	tehnička; povijesna	54	pisači strojevi; računalna oprema; standardni namještaj policijskih ureda; žigovi; pečati; pisači pribori; telefonski imenici; uredska oprema
Muzej policije	Zbirka vatrogastva	povijesna; tehnička	4	uporabni predmeti i suveniri s obilježjima vatrogastva; oznake; značke
Muzej Radboa	Rudarska zbirka	tehnička; rudarska	191	građa vezana uz rudarstvo
Muzej Slavonije	Zbirka alata, strojeva i opreme	tehnička; industrijska	321	tesarski alati; zlatarski alati; tvornički stroj za obradu kože; obučarski stroj; poljoprivredna mehanizacija
Muzej Slavonije	Zbirka audiovizualne građe	tehnička	2290	zvučna matrica; gramofonska ploča; magnetofonska vrpca; filmska vrpca
Muzej Slavonije	Zbirka elektroenergije	tehnička	90	elektrotehnički uređaj; element prijenosa energije; rasvjetno tijelo
Muzej Slavonije	Zbirka fotografske tehnike	tehnička	380	fotografski aparat; atelijerska kamera; objektiv; aparat za izradu negativna; svjetlomjer
Muzej Slavonije	Zbirka građanskih obrta	tehnička	1225	užarski obrt; bakrokotlarski obrt; urarski obrt; brijači i frizerski pribor
Muzej Slavonije	Zbirka instrumenata i učila	tehnička	229	barometar; higrometar; durometar; krivinomjer; mikrometar; kompas; vaga; metar; libela; štoperica
Muzej Slavonije	Zbirka kinematografske tehnike	tehnička	213	ručna kamera; filmski projektor; kinoprojektor
Muzej Slavonije	Zbirka kućanske tehnike	tehnička	689	štednjak; hladnjak; glačalo; mlinac; perilica; usisavač; grijalica; svjetiljka; brijači aparat; ventilator; vaga
Muzej Slavonije	Zbirka medicinske tehnike	tehnička	165	naprava za masažu; zubarska stolica; instrumenti; medicinska pomagala
Muzej Slavonije	Zbirka projektor nepokretnih slika	tehnička	116	laterna magica; projektor; stereoskop; slajd; dijaprojektor; grafoskop; episkop

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Muzej Slavonije	Zbirka računalne tehnike	tehnička	91	elektronski programator; računalo; pisač
Muzej Slavonije	Zbirka računske tehnike	tehnička	136	računski stroj; registar-blagajna; logaritamsko računalo; džepni kalkulator
Muzej Slavonije	Zbirka radijske tehnike i radioprijemnika	tehnička	243	radioprijamnik; zvučnik; tranzistorski prijamnik; antena; mikrofon
Muzej Slavonije	Zbirka reproduktora i snimača zvuka	tehnička	141	glazbeni automati; gramofoni; magnetofoni; fonografski valjak
Muzej Slavonije	Zbirka sporta i slobodnog vremena	tehnička	161	klizaljke; skije; romobil; koturaljke; bicikl
Muzej Slavonije	Zbirka tehnike pisanja i umnožavanja teksta	tehnička	249	pisači stroj; tiskarski stroj; kopirni stroj
Muzej Slavonije	Zbirka tekstilne tehnike	tehnička	119	šivaći strojevi; spremnica za igle; glačala
Muzej Slavonije	Zbirka telegrafa i telefona	tehnička	211	telefon; telefonska centrala; telegraf; teleprinter; mjerni instrument
Muzej Slavonije	Zbirka televizijske tehnike i televizijskih prijemnika	tehnička	130	televizijski prijamnik; stabilizator
Muzej Staroga Grada	Pomorska zbirka	povijesna; tehnička; pomorska; arhivska; fotografska; knjižna građa; kulturno-povijesna; slikarstvo	300	brodski instrumenti; navigacijski instrumenti; oružje; dnevnic; slike; slike brodova; makete brodova; odjeća
Muzej Valpovštine	Vatrogasna zbirka	povijesna; tehnička; memorijalna	216	vatrogasne alatke; odjeća; slike; fotografije; dokumenti
Muzej za umjetnost i obrt	Zbirka fotografskog pribora	povijesna; tehnička; fotografska; industrijska; kulturno-povijesna; medijska umjetnost; primijenjena umjetnost	2982	fotografski aparati i fotooprema

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Muzeji grada Karlovca	Zbirka ambijentalnih i priručnih tehnikalija	ambijentalna; tehnička	91	rasvjetna tijela; gramofoni; radioaparati; glačala; kućni satovi; pisaci strojevi; šivaći strojevi; džepni i ručni satovi; pribor za osobnu njegu; osobni pečati i pribor za pisanje
Muzeji grada Karlovca	Zbirka arhitektonskih elemenata i ulične opreme	tehnička; ostalo	26	dijelovi građevinskih (arhitektonskih) struktura i primjerci (dijelovi) ulične opreme
Muzeji grada Karlovca	Zbirka industrijske baštine	industrijska; tehnička; tiskana građa	375	alati; kalupi i modeli; mjerni instrumenti; strojevi; prometala (bicikli); namještaj iz radionica; cehovske škrinje i cimeri; materijal (koža) i gotovi dijelovi za izradu obuće; bravarski; klobučarski i obučarski proizvodi; pisana poslovna građa; katalozi proizvoda
Muzeji grada Karlovca	Zbirka oružja i vojnih vozila Domovinskog rata	memorijalna; povijesna; prijevozna sredstva	591	vojna vozila; oružje
Muzeji grada Karlovca	Zbirka željezničarstva Josipa Štimca	tehnička	991	rukopisni dokumenti; tiskani dokumenti; fotografije; publikacije; promotivni materijali; odjeća s oznakama; oznake za vozila; komunikacijski uređaji; uređaji za izdavanje dokumenata; uređaji za provjeru dokumenata; alati za izdavanje dokumenata; alati za provjeru dokumenata; uredski materijal; sitni alat; pribor
Muzejske zbirke Centra za kulturu Vela Luka	Zbirka drvenih maketa brodova	pomorska	41	makete brodova
Narodni muzej Labin	Rudarska zbirka	povijesna; tehnička; rudarska	215	naprave; strojevi; predmeti vezani za rudarstvo
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka	Tehnička zbirka	tehnička	339	tehnička i industrijska baština Primorsko-goranske županije
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka	Zbirka maketa i modela jedrenjaka i parobroda	povijesna; tehnička; pomorska	93	makete jedrenjaka duge plovidbe i priobalne plovidbe; parobroda; putničkih; teretnih i motornih brodova
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka	Zbirka maketa brodova brodogradilišta Kraljevica	pomorska	89	makete jedrenjaka duge plovidbe i male priobalne plovidbe; modeli parobroda putničkih i teretnih te motornih brodova; brik „Splendido”; bark „Contessa Hilda”; krčki srednjovjekovni jedrenjak; bark „Grad Karlovac”; maketa parobroda „Partizanka”; makete brodarka Jadrolinije Rijeka (Jadranske plovidbe); maketa ratnog broda „Szent Istvan”

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka	Zbirka navigacijskih instrumenata i brodske opreme	povijesna; tehnička; dokumentarna; pomorska	831	seksanti; oktanti; žiroskopi; brzinomjeri; dubinomjeri; dvogledi i durbini; kompas; nautička ravnala; škrinje; zvona; svjetla; koloturnici; spasilački prsluci; zastave; sidra; pulene
Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka	Zbirka satova	povijesna; tehnička	77	satovi; sunčani sat; pješčani sat; mehanički sat s oscilatorom – opruga; klatno; kvarc; električni satovi; elektronički satovi; budilice; štoperice; podni satovi; zidni satovi; kaminski satovi; stolni satovi; džepni satovi; ručni satovi; osobni satovi
Pomorski muzej Orebić	Pomorska zbirka	pomorska	2000	pomorska građa; pomorstvo; navigacijski instrumenti; dokumentacija; fotografije; podvodna arheologija; portreti kapetana; osobni predmeti kapetana; brodograđevni alat iz orebičkog brodogradilišta; pisma; radni dokumenti; stare knjige; zemljopisne karte
Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell' Istria	Zbirka pomorstva i brodogradnje	povijesna; pomorska	391	mjerni instrumenti; alat; posuđe
Tehnički muzej Nikola Tesla	Astronomija i astronautika	tehnička	65	modeli svemirskih letjelica; teleskopi; planetarij
Tehnički muzej Nikola Tesla	Crpke	tehnička	15	vakuumska tehnika; tlačne crpke; pumpe za tekućine; pumpe za goriva
Tehnički muzej Nikola Tesla	Elektroenergija	tehnička	340	elektromotori; generatori; sklopni uređaji; izolatori; odvodnici prenapona; otpornici; transformatori; ispravljači
Tehnički muzej Nikola Tesla	Elektrokemijska	tehnička	52	akumulatori; baterije; suhi galvanski elementi tehnika
Tehnički muzej „Nikola Tesla“	Fizika	tehnička	120	optika; akustika; mehanika; aparati; uređaji; zaštitna oprema; nuklearna tehnika
Tehnički muzej Nikola Tesla	Fotografska tehnika	tehnička	1508	fotoaparati; objektiv; fotografske kasete; aparati za povećavanje; fotooprema; pribor
Tehnički muzej Nikola Tesla	Geodezija	tehnička	450	dokumenti; knjige; priručnici; karte; planovi; nacrti; skice; instrumenti; sprave za mjerenje; sprave za crtanje; pribor za mjerenje; pribor za crtanje karata
Tehnički muzej Nikola Tesla	Geologija	prirodoslovna; tehnička	164	ukrasni kamen; petrografske strukture
Tehnički muzej Nikola Tesla	Gramofoni i magnetofoni	tehnička	591	gramofoni; magnetofoni
Tehnički muzej Nikola Tesla	Instrumenti i učila	tehnička	1355	instrumenti za mjerenje fizikalnih veličina; učila za prikaz fizikalnih veličina
Tehnički muzej Nikola Tesla	Kemija	tehnička	24	organska kemija; uređaji; instrumenti; kemijsko posuđe
Tehnički muzej Nikola Tesla	Kinematografska tehnika	tehnička	1003	filmske kamere; filmski projektori; ugljene elektrode; ljepljice; montažni stolovi

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Tehnički muzej Nikola Tesla	Kućanska tehnika	tehnička	618	veliki kućanski aparati; mali kućanski aparati; kućanski aparati; naprave; uređaji; kućanstvo
Tehnički muzej Nikola Tesla	Medicinska tehnika	tehnička	713	aparati; instrumenti; pribor; mikroskopi
Tehnički muzej Nikola Tesla	Metalurgija	tehnička	63	predmeti metalurške tehnike
Tehnički muzej Nikola Tesla	Mišićna energija, energija Sunca, vode i vjetra	tehnička	29	vodenice; vjetrenjače; vodne turbine; naprave na ručni pogon; fotonaponski moduli
Tehnički muzej Nikola Tesla	Modeli toplinskih strojeva „Kolin”	tehnička	54	toplinski strojevi; izumi; parni strojevi; motori s unutrašnjim izgaranjem; Stirling; rakete; topovi; modeli
Tehnički muzej Nikola Tesla	Motori s unutarnjim izgaranjem	tehnička	72	toplinski motori; zrakoplovni motori; brodski motori; automobilski motori; benzinski motori; dizelski motori; Stirlingovi motori
Tehnički muzej Nikola Tesla	Nafta	tehnička	86	uređaji naftne tehnike; uređaji naftne tehnologije; predmeti naftne tehnike; predmeti naftne tehnologije
Tehnički muzej Nikola Tesla	Nosači zvuka	tehnička	784	gramofonske ploče; magnetofonske vrpce; audiokasete; matrice
Tehnički muzej Nikola Tesla	Obrti	tehnička	829	stolarski alati; blanje; pile; svrdla; urarski alati; užarski alati
Tehnički muzej Nikola Tesla	Parni strojevi	tehnička	54	toplinski strojevi; stapni parni strojevi; rotacijski parni strojevi; kotlovi; brodski stroj; lokomobil
Tehnički muzej Nikola Tesla	Poljoprivredna tehnika	tehnička	251	alati; sprave; strojevi; plugovi; rala; motike; lopate; brane
Tehnički muzej Nikola Tesla	Projektori nepokretnih slika	tehnička	181	dijaprojektori; epidijaprojektori; mikroprojektori; grafoprojektori
Tehnički muzej Nikola Tesla	Prometna tehnika	tehnička	1307	prometna sredstva; vodni promet; kopneni promet; zračni promet
Tehnički muzej Nikola Tesla	Računalna tehnika	tehnička	293	elektronička računala; ulazni uređaji; izlazni uređaji; uređaji za pohranu podataka
Tehnički muzej Nikola Tesla	Računska tehnika	tehnička	352	logaritamska računala; uređaji za računanje; strojevi za računanje; strojevi za knjiženje; uređaji za fakturiranje; registar-kase
Tehnički muzej Nikola Tesla	Radijska i televizijska tehnika	tehnička	1304	radioprijamnici; TV prijamnici; elektronske cijevi; radijska tehnika; televizijska tehnika
Tehnički muzej Nikola Tesla	Rasvjeta	tehnička	89	fenjeri; reflektori; žarulje
Tehnički muzej Nikola Tesla	Ratna tehnika	tehnička	72	predmeti vojne tehnike; uzorci streljiva; oružja; borbena sredstva
Tehnički muzej Nikola Tesla	Rendgenska tehnika	tehnička	109	rendgenski uređaji; rendgenske cijevi; rendgen-fotografske kasete
Tehnički muzej Nikola Tesla	Rudarska tehnika	tehnička	1074	podgrade; rudnik; model rudnika u prirodnoj veličini; transportna sredstva; oprema; alati; zaštitna oprema

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Tehnički muzej Nikola Tesla	Strojarstvo	tehnička	71	ručne naprave; alatni strojevi; strojarski elementi
Tehnički muzej Nikola Tesla	Tehnika pisanja i umnožavanja teksta	tehnička	509	pisači pribor; crtači pribor; pisači strojevi; uređaji za kopiranje predložaka; tiskarski strojevi
Tehnički muzej Nikola Tesla	Tekstilna tehnika	tehnička	303	strojevi za šivanje; strojevi za pletenje; strojevi za pređenje
Tehnički muzej Nikola Tesla	Telegrafija i telefonija	tehnička	653	telegrafi; teleprinteri; telefoni
Tehnički muzej Nikola Tesla	Uredska oprema i pribor	tehnička	58	uredski namještaj; uredska oprema; uredski pribor
Tehnički muzej Nikola Tesla	Uzorci kabela	tehnička	114	uzorci podzemnih kablova; uzorci nadzemnih kablova; uzorci podmorskih kablova; vodovi za telekomunikacije; vodovi za prijenos električne energije
Tehnički muzej Nikola Tesla	Vatrogasna tehnika	tehnička	210	aparati za gašenje požara; stabilni uređaji za gašenje požara; vatrogasne štrcaljke; vatrogasne ljestve; vatrogasna vozila; oprema vatrogasca; oprema za gašenje požara; uređaji za dojavu požara
Tehnički muzej Nikola Tesla	Velikani hrvatske znanosti i tehnike	tehnička	112	replike izuma Nikole Tesle; biste; portreti; dokumenti vezani za Fausta Vrančića; dokumenti Franje Hanamana
Tehnički muzej Nikola Tesla	Zaštitna oprema	tehnička	86	zaštitna oprema; zaštitna tehnika
Tifološki muzej	Donacija Wagner	povijesna; tehnička	128	nastavna pomagala; pomagala za nastavu fizike i matematike
Tifološki muzej	Oftalmološka zbirka	povijesna; tehnička	393	oftalmološko-optički aparati
Vojni muzej MORH-a	Zbirka borbenih vozila (točkaša i gusjeničara)	tehnička; povijesna	61	tenkovi; samohodna oruđa; oklopni transporteri i dr.
Vojni muzej MORH-a	Zbirka hladnog oružja	povijesna; tehnička	40	oružje; sablje; bajunete; noževi
Vojni muzej MORH-a	Zbirka komunikacijskih sredstava	povijesna; tehnička	45	vojna oprema; radiostanice; poljski telefoni; telefonske centrale
Vojni muzej MORH-a	Zbirka letjelica i radara	povijesna; tehnička	0	
Vojni muzej MORH-a	Zbirka mornaričkih sredstava	povijesna; tehnička	19	oružje; podmornica; ronilica; čamci; brodska oprema
Vojni muzej MORH-a	Zbirka motornih vozila	povijesna; tehnička	111	oružje; vojna terenska vozila; kamioni; osobna vozila; motori
Vojni muzej MORH-a	Zbirka naoružanja	tehnička; povijesna	721	puške; pištolji; automati; minobacači i dr.

NAZIV MUZEJA	NAZIV MUZEJSKE ZBIRKE	VRSTA MUZEJSKE ZBIRKE	UKUPAN BROJ PREDMETA	VRSTA GRAĐE
Vojni muzej MORH-a	Zbirka navigacijskih signala i meteoroloških sredstava	tehnička	42	
Vojni muzej MORH-a	Zbirka oklopnih borbenih vozila	povijesna; tehnička	104	oružje; oklopna vozila; tenkovi; transporter; samohotke
Vojni muzej MORH-a	Zbirka pješačkog vatrenog oružja	povijesna; tehnička	1927	oružje; pištolji; revolveri; puške; puškomitraljezi; ručni bacači; ručni raketni bacači
Vojni muzej MORH-a	Zbirka sredstava veze	tehnička	28	suvremena povijest – Domovinski rat
Vojni muzej MORH-a	Zbirka starog oružja	povijesna; tehnička	20	staro oružje; puške; kubure; sablje; mačevi; bodeži
Vojni muzej MORH-a	Zbirka topničkog i raketnog oružja	povijesna; tehnička	244	oružje; topničko naoružanje; raketno naoružanje
Vojni muzej MORH-a	Zbirka ubojnih sredstava	tehnička; povijesna	630	oružje; streljivo; ubojita sredstva; upaljači; minsko-eksplozivna sredstva; topničko streljivo; raketno streljivo; protuminska sredstva; rakete; torpeda
Vojni muzej MORH-a	Zbirka zrakoplovnih sredstava	povijesna; tehnička	27	oružje; zrakoplovi; helikopteri; ultralake letjelice; bespilotne letjelice; zrakoplovni motori; dijelovi zrakoplova
Zavičajni muzej Ogulin	Zbirka obrta i tehničkih predmeta	povijesna; tehnička	84	tehnički predmeti; predmeti kojima su se koristili obrtnici
Zavičajni muzej Poreštine – Museo del territorio parentino	Zbirka hladnog i vatrenog oružja	povijesna; umjetnička; tehnička	98	sablje; puške; mačevi; noževi; bodeži; oružje na motki; buzdovani; helebarde; koplja; pištolji; revolver; vojna oprema; prsobran; posuda za barut; kacige
Zavičajni muzej Slatina	Tehnička zbirka	tehnička	203	inventar fotografske radnje i stomatološke ordinacije; pisaci strojevi; frizerski pribor

Zaključno. Muzeji znanosti i tehnike (tehnički muzeji) jedna su od šest vrsta specijaliziranih muzeja prema muzejskom zakonu, a takva su u Hrvatskoj trenutačno samo četiri, odnosno 2,3 %.

Od četiri tehnička muzeja samo su Tehnički muzej „Nikola Tesla” u Zagrebu i Muzej hrvatskog vatrogastva u Varaždinu otvoreni za javnost. HT muzej i Hrvatski željeznički muzej, oba sa sjedištem u Zagrebu, već su niz godina zatvoreni za javnost.

Tehničke zbirke čine 5,6 % ukupnog broja zbirki u hrvatskim muzejima te manje od 1 % ukupnog broja predmeta. Samo se trećina tehničke građe nalazi u četiri specijalizirana tehnička muzeja, dok se ostatak predmeta koji svjedoče o povijesti razvoja tehnologije, znanosti i industrije nalazi u drugim, većinom općim muzejima.

LITERATURA

- Canadelli, Elena, Laura Ronzon i Marco Beretta. „Introduction”. U: *Behind the Exhibit: Displaying Science and Technology at World's Fairs and Museums in the Twentieth Century*, ur. Elena Canadelli, Marco Beretta i Laura Ronzon, VI – XV. Washington, D.C.: Smithsonian Institution Scholarly Press, 2019.
- CIMUSET ICOM International Committee for Museums and Collections of Science and Technology. „About Us”. <https://cimuset.mini.icom.museum/about-us/> (pristupljeno 29. kolovoza 2025.).
- Franulić, Markita i Davor Fulanović. „Tehnički muzej ‘Nikola Tesla’”. *Vijesti muzealaca i konzervatora* (2015): 11-20.
- Fulanović, Davor. „Novi mediji za novo tisućljeće: godišnja konferencija CIMUSET-a u Parizu 2000.”. *Informatica Museologica* 31, br. 3/4 (2000): 120-123.
- ICOM International Council of Museums. „International Committee for Museums and Collections of Science and Technology”. <https://icom.museum/en/committee/international-committee-for-museums-and-collections-of-science-and-technology/> (pristupljeno 29. kolovoza 2025.).
- Katalinić, Ksenija. „30 godina Tehničkog odjela Muzeja Slavonije”. *Osječki zbornik* 40 (2025): 127-140.

7. Lipovac, Vesna i Goran Rajič. „140 godina telefona u Zagrebu – izložba Tehničkog muzeja ‘Nikola Tesla’ i HT muzeja”. *Informatica Museologica* 53 (2022): 118-120.

8. Guberina, Ivan i Denis Bučar. *Posjećenost hrvatskih muzeja u 2024. godini*. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2025. https://mdc.hr/files/file/muzeji/statistika/mdc_najposjeceniji_muzeji_2024.pdf (pristupljeno 15. rujna 2025.).

9. Guberina, Ivan i Denis Bučar. *Ukupna posjećenost hrvatskih muzeja u 2024. godini*. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2025. https://mdc.hr/files/file/muzeji/statistika/posjetitelj_2024_final.pdf (pristupljeno 15. rujna 2025.).

10. Majnarić Radošević, Dunja. „60 godina hrvatskog Muzeja pošte i telekomunikacija (PTT/HPT/HT muzeja u Zagrebu)”. *Informatica Museologica* 44, br. 1/4 (2013): 75-80.

11. Maroević, Ivo. *Uvod u muzeologiju*. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993.

12. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. „Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za osnivanje i određivanje vrste muzeja, za njihov rad te za smještaj i čuvanje muzejske građe i muzejske dokumentacije”, 15. prosinca 2023. *Narodne novine* 150/2023. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_150_2165.html (pristupljeno 12. rujna 2025.).

13. Muzejski dokumentacijski centar. „Muzejska statistika”. <https://mdc.hr/hr/muzeji/muzejska-statistika/statistika-hrvatskih-muzeja/> (pristupljeno 12. rujna 2025.).

14. Muzejski dokumentacijski centar. „Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj”. <https://mdc.hr/hr/muzeji/online-registar/> (pristupljeno 4. lipnja 2025.).

15. Rihtar Jurić, Tea. *Statistički pregled za 2024. godinu*. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2025. <https://mdc.hr/files/file/muzeji/statistika/Statisticki-pregled-za-2024.docx.pdf> (pristupljeno 15. rujna 2025.).

16. Runjić, Vedran. „Muzej hrvatskog vatrogastva”. *Informatica Museologica* 45-46 (2015): 59-63.

17. Runjić, Vedran. „Razvoj Muzeja hrvatskog vatrogastva”. *Vatrogastvo i upravljanje požarima IX*, br. 1/2 (2019): 54-72.

18. Schiele, Bernard. „Science museums and centres: Evolution and contemporary trends”. U: *Routledge Handbook of Public Communication of Science and Technology*, ur. Massimiano Bucchi i Brian Trench, 53-76. Oxon i New York: Routledge, 2021.

19. Šutalo, Kata. „Povijesni prilozii osnivanju PTT muzeja u Zagrebu. U povodu obilježavanja 50. obljetnice PTT muzeja u Zagrebu”. *Informatica Museologica* 34, br. 1/2 (2003): 55-60.

20. Šutalo, Kata. „Uz 45. obljetnicu HPT muzeja – Muzej otvoren za javnost: kratka povijest muzeja ili zašto PTT muzej nije bio otvoren za javnost”. *Informatica Museologica* 29, br. 1/2 (1998): 83-89.

21. Veličan, Renata. „Hrvatski željeznički muzej – sa željom da opstane – s osvrtom na probleme i poteškoće, potencijale i perspektive razvoja”. *Informatica Museologica* 54 (2023): 165-179.

22. Veličan, Renata. „Željeznički muzeji – postojani čuvari željezničke baštine”. *Željeznice* 21, 20, br. 1 (2021): 1-8.

Primljeno: 24. listopada 2025.

TECHNICAL MUSEUMS AND THE TECHNICAL HERITAGE IN CROATIAN MUSEUMS

The technical heritage in museums is a testimony to the role that technology and science have had in the development of modern society. Today, alongside traditional technical museums whose purpose is to collect, preserve, and present the history, as well as the current moment, of technological and scientific development, there also operate science centres that primarily engage in the popularization of science. The introduction to the article gives a brief review of the historical development of museums of science and technology and their professional associations.

In Croatia, according to the Regulations on Professional and Technical Standards for the Establishment and Determination of Types of Museums, their Operations, and the Housing of Museum Collections and Museum Documentation from 2023, museums of science and technology are charged with caring for collections and documentation from the realm of scientific and technical achievements. Not only such specialised but also universal museums may possess collections that present the scientific and technical features of the territory in which they are operating. Notwithstanding the importance of this, from all the statistical surveys that the Museum Documentation Centre issues every year it can be seen that technical materials are the most poorly represented. By contrast, such collections can be extremely attractive to visitors, as shown by attendance figures which have for many years classified the Nikola Tesla Technical Museum among the most visited in Croatia.

As well as the Nikola Tesla Technical Museum, which is the reference museum for science and technology museums and collections in Croatia, there are three more specialised technical museums: the Croatian Firefighting Museum, the HT Museum and the Croatian Railway Museum, although unfortunately the latter two have been closed to the public for many years.

Technical collections account for 5.6% of the total number of collections in Croatian museums, and less than 1% of the total number of museum objects. Only a third of the technical material is to be found in the four specialised technical museums while the remaining objects that tell of the history of the development of technology, science and industry are housed in other, mainly universal, museums.

In order to acquire some insight into the situation of one the one hand technical museums and on the other of the technical materials in universal museums, an analysis was conducted of the Register of Museums, Galleries and Collections in the Republic of Croatia, the principal database about Croatian museums, run by the Museum Documentation Centre.